

โครงการยุววิจัยเศรษฐกิจชุมชนฉบับสมบูรณ์ ปี 2552

โครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวชรินทร์	เจียนเซ่ง
2. นางสาวปภาวี	เทพรินทร์
3. นางสาวกัลยรัตน์	พัฒนโชติ

สิงหาคม 2553

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ชุดโครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง”

กิตติกรรมประกาศ

การทำโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิธีพอเพียง ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติการ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้จัดทำโครงการรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะทางวิชาการ และสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้สามารถมีความรู้ในการศึกษาและทำโครงการ

กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่งที่ได้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ข้อเสนอแนะในการทำโครงการ และอำนวยความสะดวกในการทำโครงการ ทำให้โครงการเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2553

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ : โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร

ชื่อผู้ทำโครงการ

1. นางสาวชรินทร์	เจียนเซ่ง
2. นางสาวปภาวี	เทพรินทร์
3. นางสาวกัลยรัตน์	พัฒนโชติ

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

อาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ

ชื่อสถาบันผู้รับทุน

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อ 1).ศึกษาการจัดการทรัพยากร ความรู้ รวมทั้งเงินทุนของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร บ้านคลองหรั่ง 2). ศึกษาผลการพัฒนาการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัด สงขลา ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่งนั้นได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2552 โดยมีสมาชิกกลุ่มทั้งหมด 220 กลุ่ม ทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่งได้รับเงินสนับสนุนในการ ดำเนินงานโครงการจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานชุมชนพอเพียงเป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท ปัจจุบันทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มประมาณ 180,000 – 200,000 บาท และจากการ ศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่ม เนื่องจากทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเกิดปัญหา เรื่องค่าใช้จ่ายด้านอาหารสุกรที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงสุกรสูงขึ้นด้วย รวมทั้งส่งผลทำให้ รายจ่ายในแต่ละเดือนเพิ่มขึ้นด้วย จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้เสนอแนวทางวิธีการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่ม รายได้ให้กับกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรโดยแนะนำให้กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรนำหอยกกล้วยมาผสมกับหัวอาหาร แทนการ ให้หัวอาหารกับสุกรเพียงอย่างเดียว เพื่อจะได้ช่วยลดต้นทุนด้านค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารสุกร ส่วนวิธีการเพิ่ม รายได้ให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรนั้นทางผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดเรื่องการนำมูลสุกรที่ได้มาจำหน่ายในรูปแบบ ของปุ๋ยเพื่อจะนำเงินที่ได้มาเป็นทุนหมุนเวียนของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรต่อไป

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	
วัตถุประสงค์	
ขอบเขตการศึกษา	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	13
บทที่ 4 ผลการศึกษา	14
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	20
เอกสารอ้างอิง	21
ภาคผนวก	22

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

การทำเกษตรกรรมเป็นการประกอบอาชีพหลักของคนไทยส่วนใหญ่ และเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ทำให้มีกินมีใช้และเกิดรายได้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัว การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบของกองทุนหมู่บ้าน โดยเน้นให้แต่ละชุมชนได้มีการระดมทุนจากภายในชุมชนเพื่อจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในการระดมเงินทุนและทุนที่มีอยู่ในธรรมชาติ ได้แก่ ลำธาร ป่าไม้ พื้นดิน และภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่เป็นไปตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งชาวบ้านสามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง มีกิน มีใช้ และมีเงินออม โดยการพึ่งพาตนเองและชุมชนของตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการทรัพยากร ความรู้ และเงินทุนของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่ง
2. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่งตามแนวทางที่กำหนดขึ้น

ขอบเขตด้านพื้นที่

หมู่ที่ 1 ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา จำนวน 110 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา จำนวน 15 คน คือ คณะกรรมการ 3 คน สมาชิกที่ทำหน้าที่ดูแลสุกรพร้อมกับถือหุ้น 5 คน และสมาชิกที่ถือหุ้นเพียงอย่างเดียว 7 คน
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
 1. แบบสอบถาม
 - 1.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับที่มาของการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร ที่มาของทรัพยากร การระดมทุน วิธีการบริหารจัดการเงินทุน ฯลฯ
 - 1.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาประเด็นปัญหา และผลที่เกิดขึ้นหลังจากมีการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรั่ง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มในประเด็นต่างๆ เช่น ที่มาของการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร แหล่งเงินทุน สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำโรงเรือนเลี้ยงสุกร ฯลฯ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และจะนำเสนอข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้วในรูปแบบของรายงาน

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่ม ต่อผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร เพื่อการนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง ตามแนวทางของการพัฒนาที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา และจะเสนอข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้วในรูปแบบของรายงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านองค์ความรู้

- 1.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่จริงทางกายภาพที่ในการเลี้ยงสุกร
- 1.2 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการเลี้ยงสุกร ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ของสุกร อาหารที่สุกรกิน
- 1.3 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน

2. ประโยชน์ด้านการพัฒนา

- 2.1 ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรั่ง
- 2.2 ได้แนวร่วมในการพัฒนางานวิจัย โดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านคลองหรั่ง

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กลุ่ม (Group) เป็นหน่วยของสังคม (Social unit) ที่เกิดจากการรวมตัวกันของคน 2 คน หรือมากกว่านั้นที่มีบุคลิกภาพคล้ายกัน หรือต้องการความสำเร็จทางสังคม หรือการบรรลุเป้าหมายในการทำงานอย่างเดียวกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการชุมชนพอเพียง

ความหมาย โครงการชุมชนพอเพียง

โครงการที่จัดสรรเงินโดยตรงไปยังชุมชนกว่า 80,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ ให้ชุมชนนำไปดำเนินโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “ปัญญา+เงิน”

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อจัดสรรงบประมาณโดยตรงไปยังชุมชนทั่วประเทศ เพื่อให้ทุกชุมชนได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งงบประมาณของภาครัฐอย่างรวดเร็ว และครอบคลุมทั่วถึง 1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น 2. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดต้นทุนและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร 3. เพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มขีดความสามารถในการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้กับชุมชน

ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์(Who)

ประชาชนในกว่า 80,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ

วิธีการดำเนินการ(How)

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชน

ชุมชนที่มีความประสงค์จะขอรับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการจะต้องเป็นชุมชน ตามประกาศครั้งล่าสุดของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และประกาศของเทศบาล **หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการ** การดำเนินโครงการต้องมีความยั่งยืนของการดำเนินโครงการ โดยมีผลต่อเนื่องไม่สิ้นสุดในครั้งเดียว และมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- (1) เป็นโครงการที่รองรับผู้ด้อยโอกาสและผู้ว่างงาน ให้สามารถพัฒนาไปสู่ความพอกิน พออยู่ พอใช้ ซึ่งเป็นเป้าหมายขั้นต้นของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- (2) เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมการลดต้นทุนและปัจจัยในการผลิตด้านต่างๆ เช่นการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพ และเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก
- (3) เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมการใช้และการอนุรักษ์พลังงาน หรือพลังงานทดแทน หรือพลังงานทางเลือก
- (4) เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

โครงการจะต้องได้รับฉันทามติจากที่ประชุมประชาคมของชุมชน และกำหนดกรอบเงินงบประมาณที่จะใช้เพื่อดำเนินการอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ และหรือเป็นโครงการที่นำเงินงบประมาณไปต่อยอดโครงการเดิมที่ผ่านเกณฑ์ข้างต้น และหรือเป็นโครงการที่สามารถร่วมลงทุนกับชุมชนใกล้เคียง ทั้งนี้ สนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เช่น การปลูกต้นไม้ เพื่อแลกกับการได้รับเงินจากโครงการฯ **หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่ชุมชน**

การจัดสรรงบประมาณตามโครงการชุมชนพอเพียง จะจัดสรรโดยยึดหลักความเป็นจริงตามจำนวนประชากร (ตามทะเบียนราษฎร์) ของชุมชน ตามประกาศกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

ชุมชนขนาดที่ 1 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 2 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 51 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 150 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 3 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 151 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 250 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 4 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 251 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 400,000 บาท (สี่แสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 5 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,000 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 500,000 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 6 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 1,001 คน ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 600,000 บาท (หกแสนบาทถ้วน)

ชุมชนขนาดที่ 7 หมายถึง ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 2,501 คนขึ้นไป ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 700,000 บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน)

สำหรับชุมชนที่ไม่ได้รับงบประมาณโครงการ SML ปี 2551 จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณเต็มจำนวน ส่วนชุมชนที่ได้รับงบประมาณโครงการ SML ปี 2551 แล้ว จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณกึ่งหนึ่งของเกณฑ์ข้างต้น

กำหนดการดำเนินงาน

ชุมชนสามารถส่งโครงการเพื่อขอรับการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณ ตามขนาดของชุมชน ได้ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป

ติดต่อผู้รับผิดชอบ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานชุมชนพอเพียง โทรศัพท์ 0-2629-9226 หรือ www.chumchon.go.th

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน

ความหมาย เศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ให้มีส่วนร่วมคิด (What?) ร่วมทำ (How?) ร่วมรับผลประโยชน์ (For Whom) บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ทั้งที่เป็นสินค้า ทุน (เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ ฯลฯ) ที่มีอยู่หรือสามารถจัดหาได้ตามศักยภาพ) ทุนทางเศรษฐกิจ (ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิประเทศ การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น) และทุนทางสังคม (วิถีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน สถานีนามัย ฯลฯ) โดยสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า พวกเราจะผลิตอะไรได้บ้างตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไรนั่นเอง หรือพูดได้ว่าชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเองในลักษณะของการคิดเอง ทำเอง ได้เอง

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น คือ ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

บนรากฐานความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ซึ่งทุนของชุมชนทั้งที่เป็นทุนทางสังคม เช่น วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน ที่ดิน ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง นั่นคือสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่า พวกเราจะผลิตอะไรได้บ้าง ตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไร คือ **ชุมชนคิดเอง ทำเอง แล้วก็ได้เอง**

ปัญหาทางเศรษฐกิจชุมชน

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 – 8 คนไทยตามกระแสตะวันตกที่วัดกันด้วยเงินตรา และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยละทิ้งหลักการเชิงพุทธ ความดี ทางสายกลาง และสิ่งที่คนไทยถนัด ส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้สรุปสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – 8 ไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตอย่างไม่ยั่งยืน และขาดความสมดุล มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย และเน้นการพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขาดการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีทางการค้า และการเงิน ขาดระบบบริหารจัดการ และกำกับตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 อันเป็นผลมาจากการใช้จ่ายเกินตัว และพึ่งพิงต่างประเทศ โดยเร่งระดมเงินทุนจากต่างประเทศ ขณะที่ระบบการเงิน และการลงทุนภาคเอกชนขาดประสิทธิภาพ และยังพึ่งพิงตนเองได้น้อย ทั้งในด้านเงินทุน เงินออม เทคโนโลยีและกำลังคน เน้นลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินทุนจำนวนมาก จนเกิดหนี้สินราว 3 ล้านล้านบาท

2. ผลกระทบจากการพัฒนา เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และความยากจนรุนแรงขึ้น ในปี 2542 กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด 20% ซึ่งเป็นกลุ่มคนจนที่สุด มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 เหลือร้อยละ 3.8 ของรายได้ระดับครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20% ซึ่งเป็นกลุ่มคนรวยที่สุด มีสัดส่วนรายได้สูงขึ้นจากร้อยละ 56.5 เป็นร้อยละ 58.5 ในปี 2542 หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ คนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.9 คิดเป็นจำนวน 9.9 ล้านคน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 69 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และพบว่ามีการว่างงานในปี 2542 จำนวน 1.38 ล้านคน หรือร้อยละ 4.2

โดยเหตุที่แนวคิดกระแสหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจได้เน้นไปที่การลงทุนอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการ เทคโนโลยีขั้นสูง การส่งออก และการลงทุนจากต่างประเทศ ด้วยความเชื่อว่าจะส่งผลให้ประชาชนมีงานทำ และมีรายได้อย่างทั่วถึง ในลักษณะของการกระจายตัวแบบ Trickle Down Effect (ความจำเป็นทางเศรษฐกิจและกำไรดังกล่าวก็จะไหลหยดลงสู่เบื้องล่างเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อคนที่มิฐานะต่ำกว่า) แต่ผลกลับกลายเป็นปรากฏการณ์ปัญหาข้างต้น และไม่เกิดการมีอาชีพ และรายได้แก่กลุ่มคนยากจน และวัยแรงงาน แต่กลับให้ประโยชน์แก่ต่างชาติ นายทุนต่างชาติ และนายทุนในประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ประเทศไทยต้องประสบวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 กลับพบความจริงว่าชุมชนชนบทไทย กลับมีศักยภาพในการรองรับผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะ ชุมชนหมู่บ้านที่ไม่มีการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งผู้ระบบทุนไม่ได้ แต่ที่ต่อสู้กับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจได้ เพราะ

ได้ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติมาชดเชยไว้ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนชนบทไทยยังคงมีข้าว ปลา อาหาร ธรรมชาติไว้รองรับได้ เศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นพื้นฐานรองรับเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นแกนค้ำจุน สังคมและวัฒนธรรมไทย และเป็นพลังเสริมสร้างความมั่นคง และเอกราชของชาติใน 5 ลักษณะของ เศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจพึ่งตนเอง ที่ไม่ถูกพันนาการจากต่างชาติ แต่มีอิสระ และเสรีภาพทาง เศรษฐกิจอย่างแท้จริง

แนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสซึ่งได้พระราชทานไว้เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ให้ทรงเน้นเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยู่เพื่อกิน โดยเน้นความพอดีใน 5 ด้าน คือ

1. ความพอดีด้านจิตใจ ถ้าหากแต่ละคนยังโลภ หลง จะไปละเมิดคนอื่น
2. ความพอดีด้านสังคม โดยเริ่มต้นที่ตนเองก่อน แล้วจึงประสานในรูปเครือข่าย แต่ละ หมู่บ้านผลิตของเหลือใช้ ก็นัดแนะนำมาขายแลกเปลี่ยนกัน โดยไม่ต้องแย่งกันขาย
3. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องใช้สิ่งของที่มีราคาแพง ๆ ให้อยู่อย่าง พอประมาณ
4. พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การสร้างความพอดีขึ้นมาในวงจรของชีวิตที่ เกี่ยวกับทรัพยากรทั้งหมด ดิน น้ำ ลม ฟ้า วิธีการทำด้วยกระบวนการธรรมชาติ ต้องใช้อย่างยั่งยืน มีใช้หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา
5. ความพอดีด้านเทคโนโลยี เราต้องปรับตัวให้เข้ากับสากลบนพื้นฐานไทย ต้องเลือกใช้ อย่างเหมาะสม ในด้านรูปธรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสนอ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นรูปแบบการ เกษตรกรรมที่เป็นรูปธรรม โดยกำหนดพื้นที่ 30 : 30 : 30 : 10 นอกจากรูปแบบทฤษฎีใหม่แล้ว ยังมีรูปแบบ อื่น ๆ อีก คือ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ เกษตรกรรมถาวร เกษตรธรรมชาติ ในรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกัน แต่กิจกรรมหลัก ๆ จะคล้ายคลึง กับทฤษฎีใหม่ โดยอาจมีเพิ่มเติมเรื่องป่าไม้ สมุนไพร และพืชผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ แนวคิดและรูปแบบ ดังกล่าวได้ค้นพบโดยทั่วไปว่า สามารถสร้างเศรษฐกิจพึ่งตนเองแบบพออยู่พอกิน ค่อย ๆ ปลดปล่อยหนี้สิน สร้างสภาพแวดล้อม อากาศที่ดี มีสุขภาพกายและใจที่ดี และสามารถดูแลสุขภาพและการศึกษาของ ลูกหลานได้ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 – 10 ก็กำหนดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นหลักด้วย

เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพึ่งตนเอง

คำว่าเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจพึ่งตนเอง มีนัยทางหลักการและแนวคิด เหมือนกัน คือนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนได้ โดยนัยของความยั่งยืนมี 6 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความพยายามในการตรวจสอบทรัพยากร ทางความคิด ความสามารถ วัสดุอุปกรณ์และเงินทุน โดยริเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่ ไม่เป็นหนี้หรือเป็นหนี้้น้อย ๆ ตามความจำเป็น ลดความต้องการวัตถุดิบ และพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่ยังขาดแคลนอยู่ เพื่อที่จะได้เพิ่มขีด

ความสามารถทางการผลิต โดยการศึกษา เรียนรู้ แบ่งปันความรู้ เทคนิค และทรัพยากรของเกษตรกรต่อเกษตรกรด้วยกันเอง และภายนอก ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีความยั่งยืนมั่นคง เพียร โดยดำรงชีวิตอย่างมีอิสระ และศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล ทั้งภายในครอบครัว และการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายเกื้อกูลกัน

2. การดูแลสุขภาพสภาพตนเองได้ โดยรู้จักการกินอยู่หลับนอน การพึ่งตนเองทางสุขภาพ โดยพึ่งพิงการแพทย์สมัยใหม่ให้น้อยที่สุด ศึกษาหาความรู้ สาเหตุอาการทางสุขภาพ การใช้ยาสมุนไพร การนวดพื้นบ้าน การออกกำลังกาย และรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

3. การรวมกลุ่มวิเคราะห์ปัญหา และทางเลือกจนนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ โดยต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้หลากหลายกลุ่ม ทั้งผู้ที่มีสถานภาพทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ที่มีสถานภาพไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำอาวุโส ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน พระคณจน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรไม่เป็นทางการต่าง ๆ เมื่อรวมกลุ่มได้ เปิดเวทีสำรวจปัญหาและทางเลือกที่แก้ไขได้จริงร่วมกัน อันจะนำไปสู่การวางแผนแบบมีส่วนร่วมและการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน เป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ พื้นฟูอนุรักษ์และพัฒนา โดยหลักคิดคนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

5. การดำรงรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และชุมชน โดยไม่ละเลยและให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้และผู้อยู่ในการดำรงความเป็นชุมชนอย่างยั่งยืน

6. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชน โดยเน้นการผลิต การแปรรูปทางการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ลดการใช้สารเคมี การนำเข้าเครื่องจักรกล พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นบ้าน

ความยั่งยืนทั้ง 6 ประการ ต้องมีแผนแม่บทในการพัฒนา จึงจะนำไปสู่การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างความเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำต่ำ สูง และมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง จนก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชาวบ้าน และชุมชนได้จริง มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ดึงดูเงินและทรัพยากรอื่น ๆ ออกจากชุมชน จนก่อให้เกิดรากฐานชุมชนเข้มแข็งที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

1. สร้างเวทีการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นก่อน อาจจะเป็นลักษณะของประชาคมตำบล/อำเภอ ในลักษณะร้านค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน ฯลฯ
2. วิเคราะห์ศักยภาพ (ขีดความสามารถของท้องถิ่น)
3. วางแผนพัฒนาตามแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่”

4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอนุรักษ์ เป็นต้น และสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน
5. พัฒนาเทคโนโลยี (ความรู้เกี่ยวกับวิธี) การผลิต การคัดคุณภาพ การเก็บรักษา การแปรรูป การบรรจุหีบห่อ ฯลฯ
6. พัฒนาระบบตลาด เช่น ตลาดท้องถิ่น ตลาดปลายทาง ด้วยการสร้างเครือข่ายผู้ผลิต เชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาดปลายทาง เช่น ระหว่างกลุ่มผู้ผลิตกับผู้บริโภค กลุ่มผู้ผลิตกับโรงงานแปรรูป
7. พัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา วัฒนธรรม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
8. ทำการวิจัย เพื่อใช้สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
9. สร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบเบ็ดเสร็จในระดับอำเภอ/จังหวัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนท้องถิ่น
10. สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาสถานที่ ดูงาน
11. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยให้การตัดสินใจการทำธุรกิจชุมชน
12. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนออกสู่สังคมภายนอก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยอันเกิดจากการการสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรรปรุงแต่ง พัฒนาและถ่ายทอดต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

1. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเป็นทั้งความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม
2. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ
3. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิตของคน
4. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว และการเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชน และสังคม
5. ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญในการมองชีวิต เป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆ
6. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะ หรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง
7. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคม

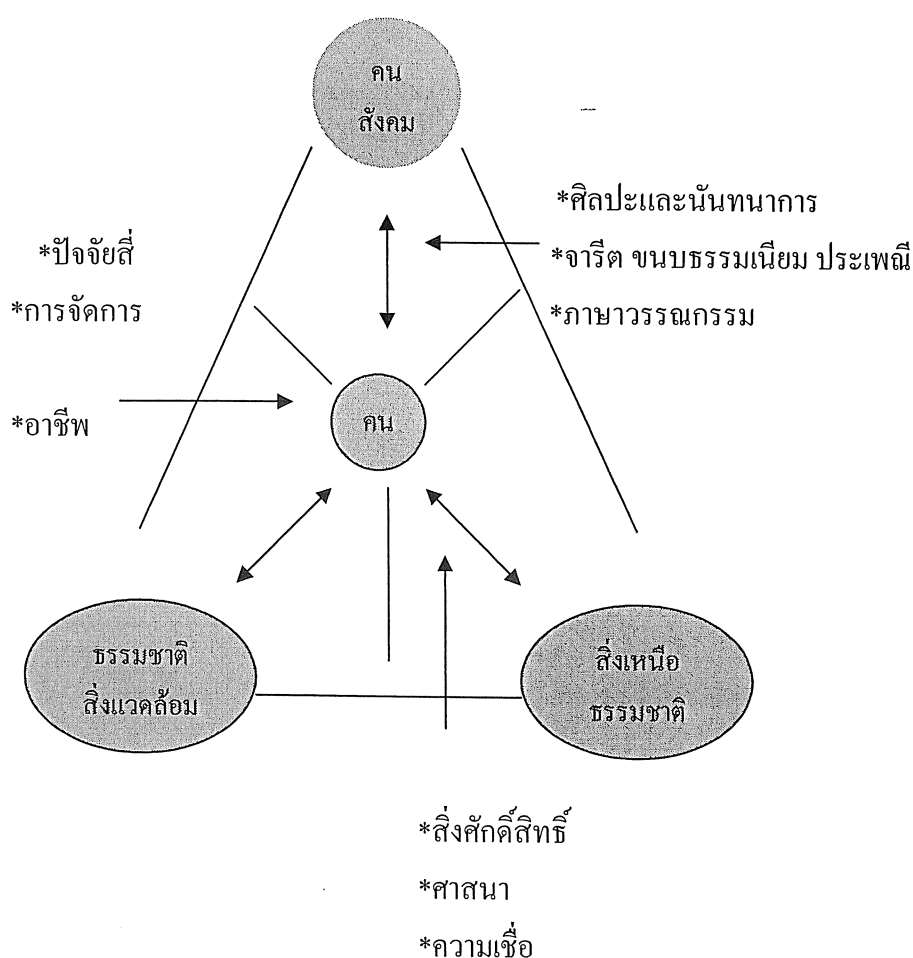
ลักษณะความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทยสามารถสะท้อนออกมาใน ๓ ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คือ

๑. ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช แลธรรมชาติ
๒. ความสัมพันธ์ของคนกับคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคม หรือในชุมชน
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งเหนือธรรมชาติ ตลอดทั้งสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้

ทั้งหลาย

ทั้ง ๓ ลักษณะนี้ คือ สมบัติของเรื่องเดียวกัน หมายถึง ชีวิตชุมชนสะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างมีเอกภาพเหมือนสามมุมของรูปสามเหลี่ยม ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนโดยแผนภาพดังนี้

จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะภูมิปัญญาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม จะแสดงออกมาในลักษณะภูมิปัญญาในการดำเนินวิถีชีวิตขั้นพื้นฐานด้านปัจจัยสี่ ซึ่งประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตลอดจนการประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

ภูมิปัญญาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนอื่นในสังคม จะแสดงออกมาในลักษณะจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและนันทนาการ ภาษาและวรรณกรรม ตลอดจนการสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น

ภูมิปัญญาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติจะแสดงออกมาในลักษณะของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา ความเชื่อต่าง ๆ เป็นต้น

สาขาของภูมิปัญญาไทย

จากการศึกษาพบว่า มีการกำหนดสาขาภูมิปัญญาไทยไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่หน่วยงาน องค์กร และนักวิชาการแต่ละท่านนำมากำหนดในภาพรวมภูมิปัญญาไทยสามารถแบ่งได้เป็น 10 สาขา ดังนี้

1.สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสานสวนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ไร่นาสวนผสม และสวนผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต การแก้ปัญหาโรคและแมลง และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

2.สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผลเพื่อชะลอการนำเข้าตลาดเพื่อแก้ปัญหาค่าครองชีพอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

3.สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแผนโบราณไทย เป็นต้น

4.สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมายถึงความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าต้นน้ำและป่าชุมชน เป็นต้น

5.สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและ
บริการกองทุน และธุรกิจในชุมชนทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก
ในชุมชน เช่น การจัดการเรื่องกองทุนของชุมชนในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารหมู่บ้าน เป็นต้น

6.สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคน
ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม เช่น การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของ
ชุมชน การจัดระบบสวัสดิการบริการในชุมชน การจัดระบบสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น.

7.สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น
จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย เป็นต้น

8.สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชน
ต่าง ๆ ให้สามารถพัฒนา และบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กร เช่น การ
จัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

9.สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่น
ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท เช่น การจัดทำสารานุกรม
ภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนรู้การสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆ เป็นต้น

10.สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทาง
ศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ ให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล
และสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณี
 เป็นต้น

อาหารหมู่ที่สามารถหาได้จากธรรมชาติ

1. อาหารสุกรธรรมชาติที่ชาวบ้านเลี้ยงในอดีต ใช้วิธีหันหยวกกล้วย เก็บผักหญ้า เศษอาหาร
2. จากการไปศึกษาเลี้ยงสุกรของเกษตรกรจีน เขาใช้เศษพืชผัก ยอดมันสำปะหลังดิบ เป็นชิ้นเล็กๆ คลุก
น้ำตาลทราย หรือกากน้ำตาล หมักในถุงดำขนาดใหญ่ อัตราหมัก 100 : 4 ทั้งไว้ 4 – 5 วัน ก็นำไปเลี้ยงสุกร
โดยผสมปลายข้าวรำอ่อนก็จะช่วยลดต้นทุนโดยไม่ใช้อาหารสำเร็จเลย
3. ผลการวิจัยของ ดร.สุริยา สานรักกิจ แห่งฝ่ายเทคโนโลยีชีวภาพ สำนักวิจัย พบว่า เศษผักมี ปลอดสายพิษ
100 กก. หมักน้ำตาลทราย หรือกากน้ำตาล 4 กก. และผสมเกลือ 1 กก. หมักในถุงดำไล่อากาศออก มัดปาก
ถุงทิ้งไว้ 7 วันจะได้ผักที่มีคุณภาพดี
4. อาจารย์ โข ฮาน คิว เจ้าตำราบอกว่า อาหารสุกรประมาณ 1 ใน 3 หรือ ประมาณ 30 % ควรเป็นพืชสีเขียว
ดิน IMO สามารถนำมาคลุกกับรำ และปลายข้าวนำไปผสมอาหารจากตลาดได้ครั้งต่อครั้ง อาจหมักกับ
หยวกกล้วยที่สับเป็นชิ้นเล็กๆ ได้
5. การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน ตากแห้งบดเป็นผงรวมกัน เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้น ไพล ฝรั่งเศส ปลูกได้ใบ ใช้
ผักบด 1 กก. ผสมอาหารแห้งทุก 100 กก.

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรีง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

จำนวน 110 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรีง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

จำนวน 15 คน คือ คณะกรรมการ 3 คน สมาชิกที่ทำหน้าที่ดูแลสุกรพร้อมกับถือหุ้น 5 คน และสมาชิกที่ถือหุ้นเพียงอย่างเดียว 7 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการเลือกพื้นที่เพื่อศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่แบบเจาะจง เพราะผู้วิจัยเป็นนักเรียนในชุมชน ซึ่งมีความคุ้นเคยกับชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองหรีง ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม

1.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับที่มาของการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร ทุน การจัดสรรทรัพยากร ฯลฯ

1.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาประเด็นปัญหา และผลที่เกิดขึ้นหลังจากมีการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรีง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มในประเด็นต่างๆ เช่น ที่มาของการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร แหล่งเงินทุน สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำโรงเรือนเลี้ยงสุกร ฯลฯ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และจะนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วในรูปแบบของรายงาน

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่ม ต่อผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร เพื่อการนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรีง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนากลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรีง ตามแนวทางของการพัฒนาที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา และจะเสนอข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วในรูปแบบของรายงาน

บทที่ 4 ผลของการศึกษา

จากการศึกษาโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร ผู้รายงานนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีพอเพียง กรณีการเลี้ยงสุกร ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรั่ง ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ประธานและสมาชิกของกลุ่ม ในประเด็นต่างๆ อาทิ ที่มาของกลุ่ม วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล วิธีการบริหารจัดการเงินทุน สิ่งที่น่าสนใจเลี้ยงสุกร การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย รายได้ของสมาชิกกลุ่ม ได้คำตอบในประเด็นต่างๆดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ 200 ปี โดยที่มาของชื่อตำบลมาจากในสมัยก่อนนั้น บ้านคลองหรั่งจะมีคลอง เป็นจำนวนมาก สมัยก่อนมีคนกลุ่มหนึ่ง ได้เข้ามาขุดแร่ดีบุกและได้ทำเหมืองแร่ขึ้นในบริเวณที่ชาวบ้านเรียกว่า บ้านลุ่ม (เหมืองหมู่บ้านลุ่ม) ภูมิประเทศเป็นลำคลองธรรมชาติไหลผ่านพื้นที่ดังกล่าว เมื่อเริ่มมีการขุดครั้งแรกได้ขุดพบแร่ดีบุกจำนวนมากและเมื่อขุดลงไปสภาพดินจะเป็นลูกรัง ชาวบ้านได้เรียก

บ้านคลองหรั่ง และต่อมาเปลี่ยนเป็นคลองหรั่งจนถึงปัจจุบัน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้ง คือ พ่อคงเพชร ขุนเพชร นาย พรหมแก้ว ทองศิริ และนาย นวลแก้ว พรหมสุวรรณ ได้อพยพมาจากบ้านปลักอะอะ อาชีพครั้งแรกของชาวบ้าน คือทำไร่ ปลูกข้าว ปลูกผักสวนครัว เช่น อ้อย เคียน ขมิ้น พริก จั๊หนู เริ่มมีถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นถนนลาดยาง และเริ่มมีไฟฟ้า เมื่อ พ.ศ. 2508 ปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนมีรายได้หลักจากอาชีพการทำสวนยางพารา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยคิดว่าสภาพพื้นที่ในชุมชนบ้านคลองหรั่งนั้นมีความเหมาะสมในการเลี้ยงสุกร เพราะเมื่อชาวบ้านว่างจากงานที่เป็นอาชีพหลักแล้วจะสามารถมีเวลาว่างในการดูแลสุกรได้ และการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกรนั้นสามารถเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนได้

2. ที่มาของการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกร

ที่มาของการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรเกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลสนับสนุนให้ชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินทุนให้แก่กลุ่มเกษตรกรตามแนวทางของโครงการชุมชนพอเพียง โดยทางรัฐบาลจะมีการพิจารณาความเหมาะสมของโครงการในแต่ละชุมชน โครงการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยง

สุกรของชุมชนบ้านคลองหรีงนั้น ทางโครงการชุมชนพอเพียงได้จัดสรรงบประมาณ 150,000 บาท ให้แก่ชุมชนเพื่อนำ มาใช้เป็นเงินทุนในการจัดหาทรัพยากร ปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 110 คนและมีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรประมาณ 180,000-200,000 บาท

3. วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร

ในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร โดยทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรจะกำหนดให้คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยไม่จำกัดวาระ โดยคณะกรรมการชุดดำเนินงานปัจจุบันจะประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1.นายวรท	พุทธรักษา	ประธานกรรมการ
2.จำสืบเอกอัมพร	ละอองจิต	รองประธานคณะกรรมการ
3.นางกาญจนา	พลันสังเกต	เลขานุการ
4.นายจรัญ	แก้วคง	เหรัญญิก
5.นายสงบ	สมศรี	กรรมการอำนวยการ
6.นางวิณา	หอมต๊ิบ	กรรมการอำนวยการ
7.นายสมนึก	หมวดทองคำ	กรรมการอำนวยการ
8.นายเชวง	แก้วคง	กรรมการอำนวยการ
9.นางรินนา	พุ่มทับทิม	กรรมการฝ่ายการตลาด
10.นางฐิตัน	อินทร์ต้น	กรรมการฝ่ายการตลาด
11.นางจิตรา	อินทองคงแก้ว	กรรมการฝ่ายการตลาด
12.นางอำภา	ปานศรีสวัสดิ์	กรรมการฝ่ายการตลาด
13.นายประพัฒ	พรมเหล็ก	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

4. วิธีการบริหารจัดการทุน

การบริหารจัดการเงินทุนของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรและสมาชิกในกลุ่มจะมีการประชุมทุก 1 เดือน ประธานและคณะกรรมการกลุ่มผู้เลี้ยงจะสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละเดือนและแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรทราบ และจะแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการชุมชนพอเพียงจำนวน 9 คน และตัวแทนประชาชนจำนวน 3 คน ทราบทุก 6 เดือนเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในโครงการการรวมกลุ่มเพื่อเลี้ยงสุกร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินโครงการและเพื่อให้เงินทุนยังหมุนเวียนอยู่ได้ตลอดไป

5. การบริหารจัดการด้านความรู้

การบริหารจัดการด้านความรู้ ทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรได้ศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกร จากบุคคลในชุมชนที่มีอาชีพหลักในการเลี้ยงสุกรอยู่ก่อนแล้ว และทางกลุ่มจะมีการประชุมนำเสนอผลจากการดำเนินงานให้แก่สมาชิกรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทราบทุกๆ 6 เดือน

6. สิ่งที่น่ามาใช้เลี้ยงสุกร

ปัจจุบันทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรจะใช้อาหารสำเร็จรูป 100 % มาเลี้ยงสุกรเพียงอย่างเดียว เพื่อให้สุกรโตเร็วและมีผลผลิตออกจำหน่ายได้ทันในช่วงเวลาที่มีความต้องการสูง สุกรที่นำมาเลี้ยงขุนนั้นจะรับซื้อมาจากตลาดภายนอกลูกสุกรจะมีอายุประมาณ 2-3 เดือน และเมื่อสุกรมีอายุ 5-7 เดือนก็สามารถนำสุกรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียงได้ โดยเฉลี่ยในแต่ละวันเกษตรกรจะให้อาหารสุกรวันละ 2 กิโลกรัม/ตัว

7. พื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร

เกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร ใช้พื้นที่บริเวณร่องแถวของสวนยางพาราในการสร้างโรงเรือนจำนวน 3 โรงเรือนเพื่อใช้เลี้ยงสุกร โดยจะแบ่งจำนวนของสุกรแต่ละโรงเรือนให้มีจำนวนไม่เท่ากันตามขนาดของโรงเรือน โดยแต่ละโรงเรือนจะมีสุกรตั้งแต่ 6-10 ตัวตามขนาดของโรงเรือน และมีการทำความสะอาด โรงเรือนวันละ 2 ครั้ง คือเวลาเช้า และเย็น ปัจจุบันจำนวนสุกรที่เลี้ยงอยู่มีประมาณ 10-15 ตัว โดยจะมีการซื้อลูกสุกรมาเพิ่มใหม่ภายในเดือนกรกฎาคม เพื่อทดแทนจำนวนสุกรที่จำหน่ายออกไปในประมาณ 30 – 60 ตัว

8. การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร

การจัดทำรายรับ – รายจ่ายของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร จะมีเจ้าหน้าที่จัดทำรายรับ – รายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน ประธานและคณะกรรมการจะมีการตรวจสอบบัญชี ก่อนจะแจ้งผลจากการดำเนินงานให้สมาชิกกลุ่มทราบในการประชุมแต่ละเดือน เงินรายรับของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรจะมาจากเงินสนับสนุนของโครงการชุมชนพอเพียง และเงินกำไรจากการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนรายจ่ายทางกลุ่มเกษตรกรจะนำเงินไปจัดซื้อยารักษาโรคและลูกสุกรอายุ 2-3 เดือน รวมทั้งอาหารเพื่อนำมาเลี้ยงลูกสุกร ให้มีน้ำหนักเหมาะสมแก่การออกจำหน่ายและ ค่าเหมาเช่าแก่สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร และสมาชิกในชุมชนในราคาระดับโลกรั่มละ 120 บาทที่เท่ากับตลาดภายนอก แต่ทางกลุ่มจะมีการปันผลให้แก่สมาชิก และการจำหน่ายสุกรทั้งตัวจะจำหน่ายในราคาระดับโลกรั่มละ 70 บาท ราคา รวมจะขึ้นอยู่กับน้ำหนักของตัวสุกร

9. รายได้ของสมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร

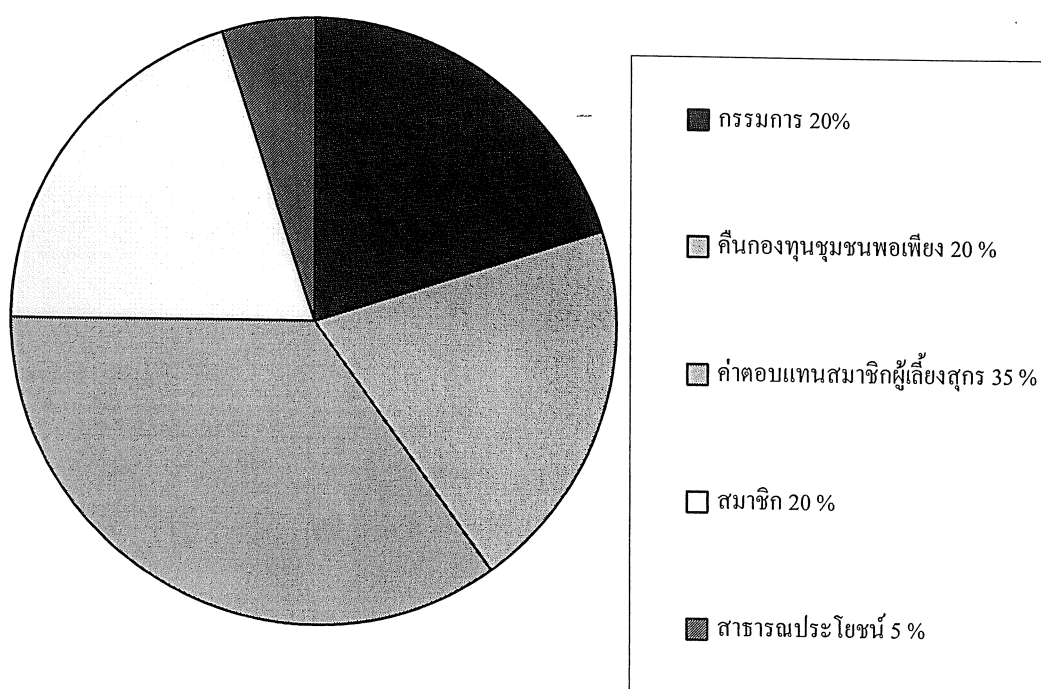
การจัดการรายได้ของสมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร จะมีการจัดสรรกำไรสุทธิรอบ 6 เดือนให้แก่สมาชิกของกลุ่ม ดังนี้

5.1 ค่าตอบแทนคณะกรรมการ	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ
5.2 คืนทุนให้กองทุนชุมชนพอเพียง	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ
5.3 ค่าตอบแทนผู้เลี้ยงสุกร	ร้อยละ 35 ของกำไรสุทธิ
5.4 จัดสรรให้สมาชิก	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ
5.5 จัดสรรเป็นสาธารณะประโยชน์	ร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิ

5.5.1 นำมาใช้ในกิจกรรมวันเด็ก และจัดกิจกรรมวันปีใหม่ในหมู่บ้าน

5.5.2 ร่วมทำบุญในกิจกรรมต่างๆของวัด/สำนักสงฆ์

5.5.3 นำมาใช้ในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของหมู่บ้าน

10. ตารางแสดงค่าใช้จ่ายโดยนำทุนที่ได้จากเงินสนับสนุนโครงการชุมชนพอเพียง 150,000 บาท

ตารางวัสดุอุปกรณ์การสร้างโรงเรียน

รายการ	หน่วยเรียก	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวน (หน่วย)	เป็นเงิน (บาท)
1.ปูนซีเมนต์ตราช้าง	กระสอบ	160	5	800
2.ทรายหยาบ	กระบะ	450	6	4700
3.อิฐบล๊อค	ก้อน	6	150	900
4.ไม้ขนาด 1/2×4×400	ท่อน	288	4	1152
5.ไม้ขนาด 1/2×3×400	ท่อน	232	5	1160
6.สังกะสี 7 ฟุต	แผ่น	140	20	2800
8.ตะปูขนาด 3 นิ้ว	กิโลกรัม	80	1	80
9.ตะปูขนาด 4 นิ้ว	กิโลกรัม	80	1	80
10.ตะปูหัวร่วม	กิโลกรัม	80	1	80
11.ท่อ PVC 3/4 นิ้ว	ท่อน	55	5	275
12.ข้อต่อขนาด 3/4 นิ้ว	อัน	6	5	30
13.ก๊อคน้ำ	ตัว	70	5	350
14.ฟลั้ว	คัน	165	2	330
15.จอบ 2 ปอนด์	เล่ม	180	2	360
16.ค้อนจอบ	ค้อน	80	2	160
17.ท่อป่อขนาด 1 เมตร	ลูก	280	3	840
18.ตะขอสแตนเลส	อัน	100	5	500

ตารางเครื่องมือเครื่องใช้

รายการ	หน่วยเรียก	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวน (หน่วย)	เป็นเงิน (บาท)
1.ตาชั่งขนาด 300 กิโลกรัม	เครื่อง	4500	1	4500
2.ตาชั่งขนาด 15 กิโลกรัม	เครื่อง	800	1	800
3.ถุงพลาสติก	ห่อ	70	3	210
4.ถังพลาสติก 200 ลิตร	ถัง	600	2	1200
5.ถังใส่อาหาร	ถัง	2000	2	4000

ตารางอุปกรณ์สำนักงาน

รายการ	หน่วยเรียก	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวน (หน่วย)	เป็นเงิน (บาท)
1.สมุดทำบัญชีกลุ่ม(ปกแข็ง)	เล่ม	80	10	800
2.ปากกา - ดินสอ	โหล	36	4	144
3.ตัวเย็บกระดาษ	อัน	35	2	70
4.หมึกกลบคำผิด	โหล	180	1	180
5.ลวดเย็บกระดาษ	โหล	120	1	120
6.ใบเสร็จรับเงิน(ชนิดมีคาร์บอน)	โหล	360	1	360
7.ค่าเอกสาร				331
8.แฟ้มห่วง	โหล	588	1	588

ตารางเกี่ยวกับสุกร

รายการ	หน่วยเรียก	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวน (หน่วย)	เป็นเงิน (บาท)
1.สุกรขุนน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 50 กิโลกรัม	ตัว	5400	21	113400
2.อาหารสุกร	กระสอบ	400	23	9200

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรในชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง พบปัญหาดังนี้

1. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ที่มีราคาสูงมากขึ้น ทำให้ต้นทุนของการเลี้ยงสุกรสูงขึ้นด้วย ปัจจุบันอาหารมีราคากระสอบละ 310 บาท โดยในแต่ละเดือนทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรมีความจำเป็นต้องใช้อาหารมากถึงเดือนละ 40-50 กระสอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนสุกร
2. ทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรต้องเร่งขุนสุกรเพื่อให้ทันกับความต้องการของตลาด จึงจำเป็นต้องใช้อาหารกระสอบเป็นอาหารสำหรับสุกร ส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุกรซึ่งมีต้นทุนในการเลี้ยงสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากอาหารกระสอบมีราคาสูงขึ้น กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรจึงพยายามหาวิธีการลดต้นทุนในการผลิตดังนี้

1. นำมูลสุกรที่ได้มาจำหน่ายในรูปของปุ๋ย เพื่อสมาชิกในชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป และเป็นการหารายได้เข้ากลุ่ม
2. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรจะนำหยวกกล้วยซึ่งสามารถหาได้ในชุมชนมาเป็นส่วนผสมกับหัวอาหาร ซึ่งเป็นวิธีการที่เคยใช้ในอดีต

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มการเลี้ยงสุกร เนื่องจากราคาอาหารสุกรมีราคาสูงขึ้น ทำให้ส่งผลต่อต้นทุนการเลี้ยงสุกรสูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหให้กับทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร โดยแนะนำให้ใช้หอยกกล้วยผสมกับอาหารสำเร็จรูป แทนการอาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว เพื่อช่วยลดต้นทุนในเรื่องของอาหาร และผู้วิจัยได้เสนอวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร โดยแนะนำให้นำมูลสุกรออกมาจำหน่ายในรูปแบบของปุ๋ย เพื่อนำเงินที่ได้มาหมุนเวียนในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร นอกเหนือจากการนำสุกรออกจำหน่ายเพียงอย่างเดียว

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสุกรของชุมชนบ้านคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา โดยทำการศึกษาในด้านการจัดการทรัพยากร ด้านความรู้ และด้านเงินทุน รวมทั้งศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในชุมชนบ้านคลองหรั่ง โดยทางชุมชนได้มีความตั้งใจส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้หลักที่มาจากการประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา การรวมกลุ่มเพื่อการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรได้เริ่มดำเนินงานครั้งแรกในปี 2552 โดยได้รับเงินสนับสนุนโครงการจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานชุมชนพอเพียงเป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท ปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 110 คน และมีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ 180,000 – 200,000 บาท โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่งมีการจัดจำหน่ายสุกรทั้งตัวและแบบชำแหละขาย โดยแบบชำแหละขายนั้นจะขายในราคาที่เท่ากับราคาท้องตลาดทั่วไปแต่เงินกำไรที่ได้จะนำมาปันผลให้แก่สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร และเพื่อนำรายได้ที่มาจากการจำหน่ายสุกรมาเป็นเงินทุนหมุนเวียน ทางกลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงสุกรมีการจัดแบ่งเงินรายได้ในรูปของการปันผลเงินกำไรสุทธิ การปันผลจะดำเนินการทุกๆ 6 เดือน โดยจะจัดสรรให้แก่สมาชิกเป็นดังนี้

1. ค่าตอบแทนคณะกรรมการ	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ
2. คำนวณให้กองทุนชุมชนพอเพียง	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ
3. ค่าตอบแทนผู้เลี้ยงสุกร	ร้อยละ 35 ของกำไรสุทธิ
4. จัดสรรให้สมาชิก	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ

และมีการจัดสรรให้กับสาธารณประโยชน์ร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมต่างๆของส่วนรวม เช่น นำมาใช้ในกิจกรรมวันเด็ก และจัดกิจกรรมวันปีใหม่ในหมู่บ้าน ร่วมทำบุญในกิจกรรมต่างๆของวัด/สำนักสงฆ์ นำมาใช้ในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของหมู่บ้าน เป็นต้น

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทน

ต้นทุนการเลี้ยงสุกรในปัจจุบันของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านคลองหรั่งนั้น ต้นทุนหลักมาจากการซื้ออาหารสำเร็จรูป ลูกสุกรและยาเป็นหลัก ผลจากการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาทางกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรได้รับผลกำไรจากการดำเนินงาน 180,000-200,000 บาท ซึ่งทางกลุ่มได้นำเงินกำไรที่ได้จากการดำเนินงานมาจัดสรรให้แก่สมาชิกและนำเงินทุนมาหมุนเวียนเพื่อใช้เป็นเงินทุนต่อไป

ตารางเปรียบเทียบอาหารการเลี้ยงสุกร

ข้อแตกต่าง	หยวกกล้วย	อาหารสำเร็จรูป
ราคา	มีราคาถูก	ราคาต้นทุนของอาหารการะสอบ ละ 310 บาท
ปริมาณ	มีปริมาณน้อย หาได้ยาก	มีปริมาณเยอะสามารถหาซื้อได้ ในท้องตลาดทั่วไป
การเติบโต	เจริญเติบโตช้า	เจริญเติบโตเร็วกว่า
เวลา	ใช้เวลาเลี้ยงนาน มีน้ำหนักไม่ทันจำหน่ายออกสู่ตลาด	ลดเวลาในการเลี้ยงสุกรให้ น้อยลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ในการทำงานวิจัยเกี่ยวกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ผู้วิจัย ควรจะมีบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เสรี พงศ์พิศ “เศรษฐกิจชุมชนบนฐานความรู้” หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547
ปีที่ 27 ฉบับที่ 9462 หน้า 7

www.uinthal.com2index.php?lay=show&Ntype=119

www.dopa.go.th2hp2tasa2year_422oct_42.htm

www.nidambe11.net2ekonomiz2...2article2004feb04p2.htm

www.learners.in.th2file2uray2k2kk.doc

www.chumchon.go.th

ภาคผนวก

รูปโรงเรียน

